

Jesienne liście

Barbara Daniel

Linia tematyczna: Poznajemy najbliższą okolicę

Temat realizowany: Jakie drzewa rosną w okolicy mojej szkoły?

Termin realizacji: jesień

Adresat: uczeń klasy V

Metoda: warsztatowa

Czas realizacji: 2 godziny lekcyjne

Cel: zainteresowanie światem, jego różnorodnością, bogactwem i pięknem.

Zamierzone osiągnięcia uczniów:

- uczeń potrafi odczytać plan, zorientować go w terenie, ustalić kierunki w terenie,
- uczeń wykonuje obserwacje drzew i opisuje wybrane drzewa wg instrukcji,
- uczeń posługuje się prostym sprzętem w terenie,
- uczeń rozróżnia drzewa i oznacza je korzystając z prostego klucza.

Środki potrzebne do realizacji:

- karta ćwiczeń dla ucznia, formularz z ankietą
- kompas, ołówek, długopis, kredki, metrowa listwa, kartki czystego papieru.

Komentarz dla nauczyciela.

- 1. Przed lekcją nauczyciel musi zrobić rozpoznanie terenu, wykonać plan orientacyjny miejsca, gdzie będzie odbywać się lekcja, oznaczyć drzewa rosnące na tym terenie oraz przygotować „klucz” do rozpoznawania drzew (w przypadku gdy na tym terenie rosną drzewa inne niż podane w tabeli w karcie ćwiczeń)*
- 2. Podział na grupy - optymalna ilość osób w grupie to 4. Wydaje się, że najlepszym rozwiązaniem będzie taki podział na grupy, by w każdym zespole byli uczniowie o różnych możliwościach intelektualnych - zapewni to w miarę równe tempo pracy zespołów.*
- 3. Nie jest konieczne wybieranie lidera grupy. Dla uaktywnienia wszystkich członków zespołu wskazane jest by zadanie z karty ćwiczeń było czytane głośno przez jednego ucznia. Czytający wpisuje również odpowiedź do zadania. Następne zadanie czyta kolejny uczeń i tak po kolei każdy.*
- 4. Odpowiedź do zadania ma być wynikiem pracy całego zespołu, a nie jednej osoby. W związku z tym, w zespole, w trakcie pracy, powinny odbywać się dyskusje i negocjacje. Rolą nauczyciela jest, by czuwał nad takim właśnie przebiegiem pracy grup i odpowiednio wcześniej przygotował uczniów do takiego sposobu pracy.*

5. Ważną częścią lekcji jest prezentacja prac, która daje możliwość poznania wszystkich obserwowanych i opisywanych drzew. Proponuje się by omawiane były wtedy zadania: 14, 7, 8, 9, 10, 11, 12 z karty ćwiczeń.
6. Wszystkie osoby w zespole otrzymują na zakończenie zajęć taką samą ocenę. Na ocenę składają się: poprawność odpowiedzi do zadań, umiejętność pracy w zespole, sposób prezentacji tematu.

Przebieg lekcji:

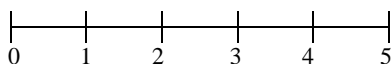
Czynności nauczyciela	Czynności ucznia / zespołu
1. Przedstawia temat oraz omawia sposób jego realizacji.	1. Uważnie słucha.
2. Dzieli uczniów na zespoły (zespół nie może liczyć mniej niż 2 i nie więcej niż 4 osoby).	2. Zapamiętuje lub zapisuje nr grupy. Ustawia się ze swoim zespołem przed salą.
3. Wychodzi z klasą przed szkołę.	3. Prowadzony przez nauczyciela wychodzi przed szkołę.
4. Rozdaje karty ćwiczeń (po jednej karcie na zespół)	4. Odbiera kartę ćwiczeń.
5. Czuwa nad prawidłowym przebiegiem zajęć.	5. Wykonuje po kolei zadania zapisane w karcie ćwiczeń.
6. Sprawdza, czy drzewo zostało prawidłowo rozpoznane - odpowiedź do zadania nr 14 z karty ćwiczeń.	6. Uważnie słucha.
7. Sprawdza odpowiedzi do pozostałych zadań.	7. Uważnie słucha. Pyta, gdy ma wątpliwości.
8. Prowadzi klasę do szkoły.	8. Wraca do szkoły.
9. Uważnie słucha uczniów prezentujących prace zespołów.	9. Prezentuje wyniki pracy zespołu.
10. Ocenia pracę zespołów.	10. Uważnie słucha.
11. Rozdaje uczniom ankietę.	11. Wypełnia ankietę.

Refleksja ucznia po zajęciach

Odpowiedz szczerze na pytania.

- Zadania zawarte w karcie ćwiczeń były:
 - zbyt trudne;
 - trudne, ale możliwe do rozwiązania w grupie;
 - w sam raz;
 - zbyt łatwe.
- Najciekawsze były zadania (napisz, o co w nich chodziło):

- Określ krzyżykiem na skali swój stopień zainteresowania się tematem lekcji:

4. Na zajęciach byłem:
- aktywny,
 - średnio aktywny,
 - bierny.

*

Karta ćwiczeń

Nr zespołu:

Skład zespołu:

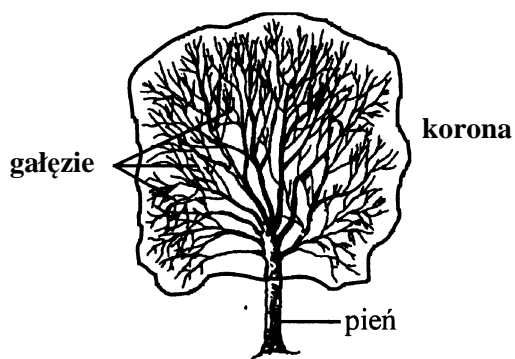
-
-
-
-

To ważne!

Każdy z was jest cenną dla zespołu osobą, z której zdaniem należy się liczyć. Zadania, które będziecie wykonywać muszą być przedyskutowane w grupie, a odpowiedź ma być wynikiem tej dyskusji.

Zadania do wykonania:

- Za pomocą kompasu ustal kierunek północny w terenie. Następnie trzymając plan (załącznik do karty ćwiczeń) przed sobą, ustaw się w kierunku na północ.
Przed sobą masz teraz
- Przejdź na miejsce zaznaczone na planie kółkiem z numerem Twojej grupy w środku. Sprawdź na planie, co ten znak oznacza.
○
- Ustaw się w kierunku na północ.
Przed sobą masz teraz ,
po prawej stronie znajdują się ,
a po lewej stronie znajdują się
- Nie zmieniając miejsca rozejrzyj się wokół, zwracając szczególną uwagę na drzewa. Wpisz w podpunktach, czym różnią się poszczególne drzewa od siebie? (w odpowiedzi pomoże Ci rysunek)

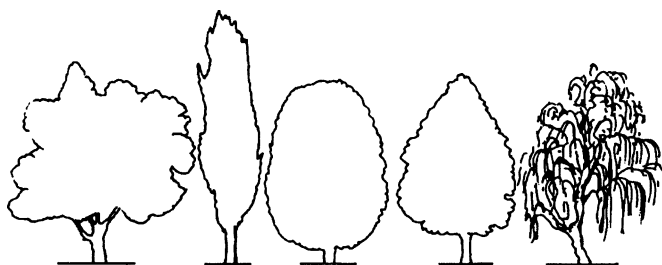

- a)
- b)
- c)
- d)
- e)

5. Podnieś rękę do góry i czekaj na nauczyciela.

6. Zaznacz krzyżykiem na planie położenie wskazanego przez nauczyciela drzewa.

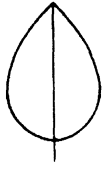
7. Określ kształt korony „Twojego” drzewa korzystając z rysunków poniżej.

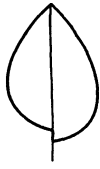
rozłożysta kolumnowa jajowata płacząca

„Moje” drzewo ma koronę

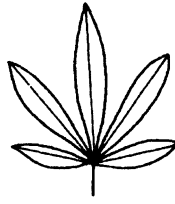
8. Podejdź do drzewa. Podnieś z ziemi liść i określ jego kształt korzystając z rysunków poniżej:

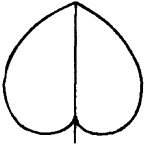
jajowaty

jajowaty
niesymetryczny

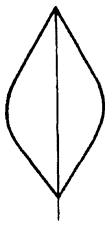
5-klapowy

dłoniasto-złożony

sercowaty

rombowaty

jajowaty, wrębny

Liść z „Mojego” drzewa ma kształt

9. Przyłóż liść do kartki papieru i obrysuj, a następnie pokoloruj rysunek (każdy uczeń). Staraj się uzyskać jak najwierniejszy obraz liścia, użyj kilku kredek.

10. Dokładnie przyjrzyj się korze drzewa.

Kora pnia drzewa ma barwę

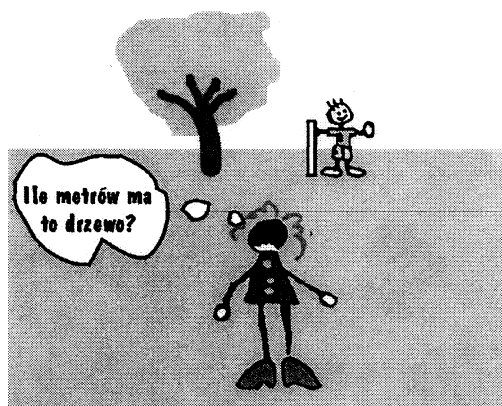
11. Przesuń ręką po pniu drzewa. Podkreśl właściwe dla kory drzewa określenia.

Kora drzewa jest: gładka, szorstka, bardzo chropowata, cienka, gruba, bez pęknięć, łuszczy się płatkami, głęboko popękana.

12. Kartkę przyłóż do pnia drzewa i przytrzymując jedną ręką wypełnij kredkami środek tak, by otrzymać jak najwierniejszy rysunek kory. Możesz użyć do tego kilku kredek o różnych kolorach (zadanie wykonuje każda osoba z zespołu).

13. Oszacuj „na oko” wysokość drzewa używając metrowej listwy (patrz rysunek).

Przy szacowaniu wysokości ustaw się w takiej odległości od drzewa, by móc wzrokiem objąć całe drzewo.

Drzewo ma około metrów wysokości.

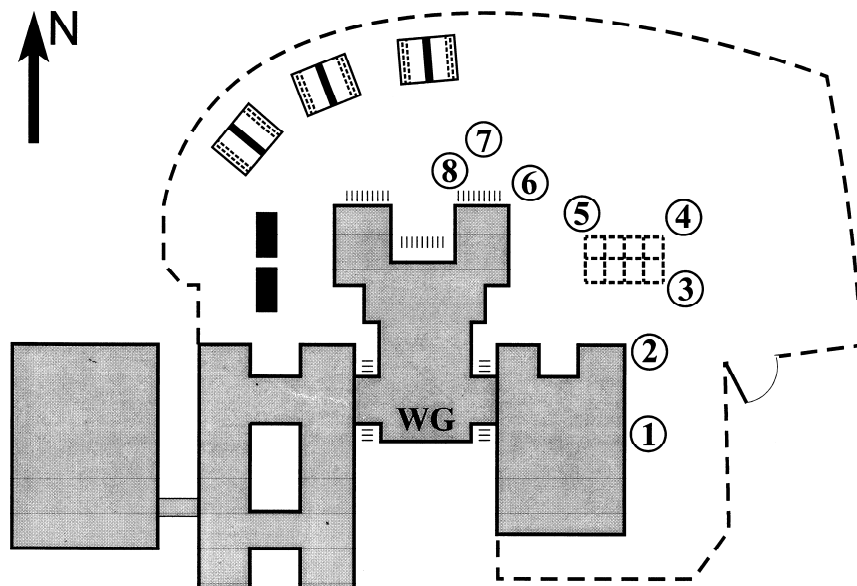
14. Korzystając z „klucza” sprawdź, jak nazywa się drzewo, które obserwowałeś.

	Nazwa gatunku	Kształt korony	Kształt liści	Cechy kory
1.	Brzoza	płatcząca	rombowaty	biała z czarnymi paskami, głęboko spękana
2.	Buk	jajowata	jajowaty	szara, gładka
3.	Czeremcha	rozłożysta	jajowaty	czamoszara, gładka
4.	Dąb	rozłożysta	jajowaty, wrębnny	szarozielona, gładka
5.	Grab	kolumnowa lub jajowata	jajowaty	szarozielona, gładka
6.	Grochodrzew (akacja)	jajowata	nieparzysto-pierzastozłożony	ciemnoszara, głęboko spękana
7.	Jarząb (Jarzębina)	jajowata	nieparzysto-pierzastozłożony	szarobrzowa, gładka
8.	Jesion	jajowata lub kolumnowa	nieparzysto-pierzastozłożony	szara, spękana
9.	Kasztanowiec	rozłożysta	dłoniasto – złożony	szarobrunatna, łuszcząca się
10	Klon	jajowata lub kolumnowa	3 - 7 – klapowe	ciemnobrunatna, głęboko spękana
11	Lipa	jajowata	sercowaty	brunatnoszara, lekko spękana
12	Topola	rozłożysta	rombowaty	szarobrunatna, głęboko spękana
13	Wiąz	jajowata lub rozłożysta	jajowaty, niesymetryczny	ciemnoszara, lekko spękana
14	Wierzba	rozłożysta lub płatcząca	Podłużny, np. lancetowaty	żółtawa lub jasnobrunatna, głęboko spękana

Opisywane przeze mnie drzewo to:

Załącznik

Plan orientacyjny szkoły i podwórka szkolnego

Legenda:	
---	ogrodzenie
○	punkt obserwacyjny
WG	wejście główne
▤	plac zabaw
▨	“klasa” letnia
	schody
∩	bramka
■	klomb